

POSTANOWIENIE

Dnia 10 grudnia 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kwaśniewski

w sprawie z powództwa Towarzystwa Budownictwa Społecznego w Z. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
o naruszenie zbiorowych interesów konsumentów,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 grudnia 2009 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 3 kwietnia 2009 r.,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Uzasadnienie

Decyzją z dnia 8 lutego 2008 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, na podstawie m. in. art. 27 ust. 1 i ust. 2 w związku z art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie Towarzystwa Budownictwa Społecznego w Z. Spółki z o.o. polegające na stosowaniu we wzorcach umowy pod nazwą „Umowa” oraz „Umowa o wybudowanie budynku jednorodzinnego w zabudowie szeregowej z wbudowanym garażem” postanowienia o treści: „Zmiana przepisów o podatku VAT, w tym stawki VAT, w trakcie realizacji niniejszej umowy stanowi podstawę dokonania zmiany umowy w zakresie dotyczącym ceny o wartość zmiany stawki

podatku VAT”, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. i stwierdził zaniechanie stosowania tej praktyki z dniem 8 sierpnia 2007 r.; nałożył na Towarzystwo Budownictwa Społecznego karę pieniężną w wysokości 5.000 zł.

Wyrokiem z dnia 3 kwietnia 2009 r. Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację strony powodowej – Towarzystwa Budownictwa Społecznego w Z.Spółki z o.o. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 26 czerwca 2008 r. oddalającego jej odwołanie od wskazanej wyżej decyzji Prezesa UOKiK z dnia 8 lutego 2008 r.

Powyzszy wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżyła skargą kasacyjną strona powodowa.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano – z powołaniem się na art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. -, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, sprowadzające się do kwestii „wyjaśnienia w jakich granicach można przyjmować podobieństwo albo tożsamość kwestionowanych przez Prezesa UOKiK zapisów umownych do treści zapisów rejestru klauzul abuzywnych oraz wyjaśnienia skuteczności tego rodzaju klauzul wobec osób trzecich, tj. na ile klauzule, jak wpisana pod nr 885 rejestru, wiążą osoby trzecie”. W uzasadnieniu tego wniosku skarżący powołał się na to, że „wyjaśnienia wymaga aktualność i zgodność orzeczeń Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 22 sierpnia 2005 r. (XVII Ama 21/05) i z dnia 7 marca 2005 r. (XVII Ama 6/04) z uchwałą Sądu Najwyższego z 19 grudnia 2003 r. (III CZP 95/03) OSNC 2005/2/25, w szczególności przez ustalenie jednoznacznej wykładni terminów: postanowienia „analogiczne” i „tożsame”, wobec zasadniczych różnic interpretacyjnych, niedostrzeżonych przez Sądy Obu Instancji”.

Ponadto według strony skarżącej, „istnieje problem (w zakresie cyt. wyż przepisów art. 328 § 2 w zw. z 391 k.p.c.), dotyczący możliwości całkowitego pominięcia przez Sąd II instancji kwestii wskazania podstawy faktycznej wyroku przy wydaniu wyroku oddalającego apelację”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany Prezes UOKiK wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie, w razie przyjęcia skargi do rozpoznania pozwany wniósł o: oddalenie skargi oraz o zasądzenie od

powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k. p. c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Istotność zagadnienia prawnego – jako przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. – polega na tym, że w danej sprawie występuje problem prawny mający znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398⁴ § 1 pkt 3 i art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11). Sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinno przybrać formę odrębnego wyводу prawnego, w którym skarżący przedstawi wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie – wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Z przedstawionego przez wnoszącego skargę kasacyjną istotnego zagadnienia prawnego musi wynikać, jaki jest konkretny problem prawny, na czym polegają istotne wątpliwości interpretacyjne, na czym polega rozbieżność w orzecznictwie i jakich kwestii owa niejednorodność dotyczy. Zagadnienie prawne jest to bowiem zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawnym, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw (por. wyrok Sądu Najwyższego z 14 lutego 2003 r., I PK 306/02,

Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51). Rozważanie przez Sąd Najwyższy, w ramach rozpoznawania skargi kasacyjnej, określonych zagadnień prawnych czy też dokonywanie wykładni przepisów, nie może mieć charakteru abstrakcyjnego, oderwanego od przesłanek orzekania w danej sprawie (por. wyrok Sądu Najwyższego z 13 listopada 2002 r., I CK 213/02, LEX nr 74415).

Przed wszystkim strona skarżąca nie wskazała w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przepisu prawa – odpowiedniego do podstaw zaskarżonego skargą kasacyjną wyroku Sądu Apelacyjnego wydanego w sprawie o naruszenie zbiorowych interesów konsumentów - , z którym wiązałyby występowanie w sprawie istotnego – w jej ocenie – zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., czy też którego wykładnia budziłaby poważne wątpliwości lub wywoływała rozbieżności w orzecznictwie sądowym – por. art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Skarżąca swoje wątpliwości związane ze skutecznością klauzul wpisanych do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone wobec osób trzecich oraz z zakresem „tożsamości” zakazanych postanowień – wiąże z występującą – w jej ocenie - rozbieżnością w orzecznictwie sądowym pomiędzy wyrokami Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 22 sierpnia 2005 r. (XVII Ama 21/05) i z dnia 7 marca 2005 r. (XVII Ama 6/04) a uchwałą Sądu Najwyższego z 19 grudnia 2003 r (III CZP 95/03) – OSNC 2005/2/25.

Występowały wątpliwości co do zasięgu klauzuli wpisanej do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone (art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c.) w zakresie podmiotowym i przedmiotowym – w kontekście wpływu na ocenę działań przedsiębiorcy jako praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów (art. 23a ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów – Dz.U. z 2003 r. Nr 86, poz. 804 ze zm. oraz art. 24 obecnie obowiązującej ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów – Dz.U. Nr 50, poz. 331 ze zm.).

Wątpliwości te zostały wyjaśnione przez Sąd Najwyższy, który w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r., III SZP 3/06 – OSNP 2007/1-2/35, wyraził pogląd, zgodnie z którym: stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i

wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c., może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów (art. 23a ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, jednolity tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 86, poz. 804 ze zm.). Sąd Najwyższy w powołanej wyżej uchwale uwzględnił również stanowisko wyrażone w powołanych w skardze wyrokach w szczególności zaś w wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 22 sierpnia 2005 r., XVII Ama 21/05 – Dz. Urz. UOKiK 2005 nr 3, poz. 45.

Dodać jeszcze należy, że nie ma podstaw, ogólnikowo zasygnalizowane w skardze oczekiwanie skarżącego na uzyskanie określenia przypadków „tożsamości” postanowień umownych z tymi postanowieniami które objęte są rejestrem, o którym mowa w sprawie. Dokonywanie takich ocen nie może wynikać z abstrakcyjnie ujętego kryterium lecz jest konsekwencją okoliczności faktycznych poszczególnych przypadków.

Drugi z problemów wniosku „w zakresie art. 328 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c. nie został w ogóle w skardze przedstawiony, a postawione pytanie nie jest adekwatnie odniesione do treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku w którym Sąd drugiej instancji po przedstawieniu ustaleń faktycznych dokonanych w wyroku Sądu pierwszej instancji uzasadnił dlaczego uznał zarzuty apelacji za bezzasadne.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy uznając, że nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c. postanowił jak w sentencji.